

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: B for bedre : Det Radikale Venstres arbejdsprogram

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1969

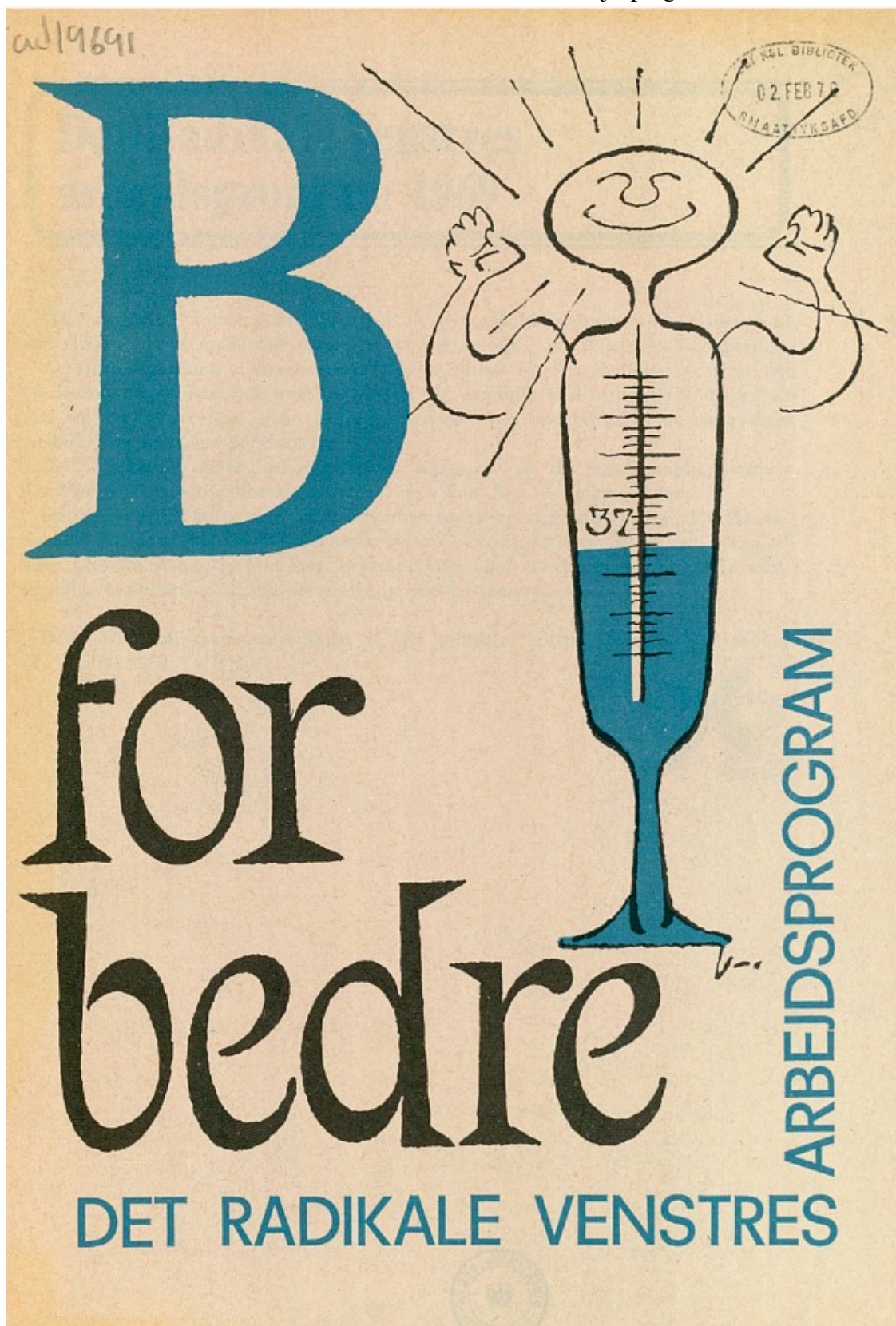
Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Det Radikale Venstres arbejdsprogram 1969

»Det radikale Venstre præsenterer her sit nye arbejdsprogram, som er blevet til ved samarbejde og indgående drøftelser ud i de mindste led af partiets organisation.

Arbejdsprogrammets tilblivelse giver således udtryk for Det Radikale Venstres syn på, hvordan samfundet bør ledes og udvikle sig, samtidig med at det understreges, at den enkelte borger ikke alene har ret men også bør opmuntres til at være aktiv medarbejder i landets politiske liv.

Det Radikale Venstres arbejdsprogram illustrerer på de mange saglige enkeltområder partiets social-liberale grundsyn, som kort kan formuleres sådan:

Det er de politiske partiers og samfundets første og vigtigste opgave at skabe sådanne forhold, at det enkelte menneske føler sig fri og selvstændig og er i stand til uden pres fra staten, institutioner, organisationer eller enkeltpersoner at træffe selvstændige beslutninger i både personlige og samfundsspørgsmål«.

— Dette arbejdsprogram er vedtaget af Det radikale Venstres landsmøde i Ålborg den 1. juni 1969.

Register

Udenrigs- og forsvarspolitik

UDENRIGSPOLITIK

Forenede Nationer

Sikkerhedspolitik

Vor sikkerhed og de militære
pagter

Udviklingslandene

Markedspolitik

FORSVARSPOLITIK

Danmark og NATO

Forsvar og værnepligt

Forhold under tjenesten

Civilforsvaret

Kulturpolitik

UNDERVISNING OG

UDDANNELSE

Den almene undervisning

Uddannelsesstøtten

Erhvervsuddannelsen

De private skoleformer

De højere uddannelser og forskning

KULTURPOLITIK

KIRKEPOLITIK

Socialpolitik og boligpolitik

SOCIAL- OG SUNDHEDS- POLITIK

Børn og unge

Erhvervsalderen

De ældre og kronisk syge

Administration og planlægning

BOLIGPOLITIK

Byggeriet

Kollegier og værelser

Sanering og byfornyelse

Planlægning

4 KOMMUNALREFORM

PLANLÆGNING

NATURFREDNING OG

BEKÆMPELSE AF FORURENING

TRAFIK

Målsætning

Omlægning af bilafgifterne

Offentlig transport

Store trafik anlæg

Økonomisk politik

DEN ØKONOMISKE POLITIK

SKATTEPOLITIK

Direkte skatter

Forbrugsbeskatning

Selskabsbeskatning

Erhvervs politik

JORDBRUGSPOLITIK

LØNMODTAGERPOLITIK

Interessefællesskabet mellem

lønmodtagere og arbejdsgivere

Uddannelse

Deltidsbeskæftigelse

Ligeløn

Ferie

Tryghed i ansættelsen

Aftalenævn

FORBRUGERPOLITIK

Retspleje og valglov

RETSPLEJE

VALGLOV

Det enkelte menneskes rettigheder

Mand og kvinde

Børn og unge

Race og nationalitet

Foreningsfrihed

Udenrigs- og forsvarspolitik

UDENRIGSPOLITIK

Forenede Nationer

1. FN er trods mangler den eneste vej til en sikrere fremtid, hvori mistillid, selv-tægt og krig skal afløses af forståelse, samarbejde, retsorden og fred mellem folkene.

2. Danmark må i FN arbejde for en øget indsats for opretholdelse af fred og sikkerhed, international nedrustning, fjernelse af årsager til krig, fremme af respekt for menneskerettighederne og gå ind for en strukturændring af verdensorganisationen, der øger dens beføjelser og muligheder for handling.

3. FN må på langt sigt udvikles til en verdensmyndighed, der kan håndhæve international retsorden.

4. Som led i FNs fredssikrende bestræbelser oprettes et mæglingsorgan, der kan træde i funktion, så snart det er påkrævet. Der arbejdes fortsat på at øge FN's muligheder for at påtage sig fredsbevarende opgaver og herunder hindre, at lokale stridigheder udvikler sig til verdensomspændende konflikter.

5. FN må have kontrol med den internationale våbenhandel.

6. Det må være en dansk opgave i FN og andre internationale organisationer at medvirke til, at selvbestemmelse og racelighed afløser kolonivælde og arpartheidpolitik. Det radikale Venstre vil fortsat gå ind for disse mål. Det gælder i den aktuelle situation ikke mindst Den sydafrikanske Republik, Sydvestafrika, Rhodesia og de portugisiske kolonier.

7. Det er af overordentlig stor betydning, at Danmark besætter poster i internationale organisationer og internationalt samarbejde med højt kvalificeret personel. Øget vægt må lægges på uddannelse og oplæring med henblik herpå, og de pågældende må sikres en rimelig placering ved deres tilbagevenden.

Sikkerhedspolitik

Det enkelte lands tryghed afhænger mindre af militær styrke end af konflikt-dæmpning, international nedrustning, opbygning af respekt for international ret, fastholdelse af menneskerettighederne og af social udligning mellem rige og fattige lande.

1. Sikkerhedspolitikken kan ikke mere føres ud fra snævre nationale synspunkter. Den moderne tekniske udvikling og den økonomiske sammenhæng i forening med de nye krigsmidlers uhyre ødelæggelseskraft påtvinger alle jordens folk et stadigt snævrere fællesskab og nødvendiggør, at udenrigspolitik føres ud fra hensynet til den samlede menneskehed.

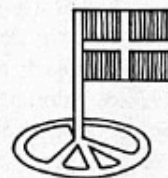
2. Afgørende er det derfor at få *alle* lande — herunder ikke mindst Kina og de to Tysklunde — med i fælles forpligtende ansvar i FN og i andet internationalt samarbejde.

3. Diplomatiske forbindelser mellem alle lande er den sikreste garanti for en forsvarlig kommunikation mellem disse. Dansk anerkendelse af en fremmed stat bør derfor kun betragtes som et folkeretligt formalitetsspørgsmål.

4. Udviklingslandenes sociale, økonomiske og politiske problemer har også sikkerhedspolitisk betydning, og deres fredelige løsning er en betingelse også for vor sikkerhed. Især fordi stormagternes militære engagementer ellers truer freden.

Asylsøgende politiske flygtninge behandles ensartet ud fra humanistiske kriterier.

Vor sikkerhed og de militære pagter

1. NATO- og Warszawa-pagternes dominerende militære indflydelse fastlåser bestående modsætninger og bremser virkelig afspænding. Pagternes målsætning må derfor ændres, så de militære kræfter tvinges i baggrunden til fordel for de politiske.

2. Diktaturlandets medlemskab af NATO er uforeneligt med denne pagts målsætning, som er at værne demokratisk livsform.

3. Udvidet samarbejde mellem Øst- og Vesteuropa må medvirke til, at verden ikke fastlåses i to interessesfærer, som supermagterne gensidigt overlader hinanden at dominere.

4. En fortsat afspænding er eneste virkelighedsbetonede vestlige bidrag til liberalisering i Østeuropa.

5. Der må skabes politisk forudsætning for en europæisk sikkerhedsordning gennem øget kontakt, tosidig, flersidig og mellem pagtorganisationerne direkte ad disse veje:

- ved anerkendelse af faktisk bestående grænser,
- ved forhandlinger om ikke at anvende vold,
- ved oprettelse af atomfri zoner,
- ved aftaler mod spredning af atomvåben,
- ved aftaler om nedskæring af bestående atomvåbenlagre og gensidige nedrustningstilbud med hensyn til konventionelle styrker,
- ved støtte til alle øst-vest-kontakter på det politiske, økonomiske, teknologiske, kulturelle og folkelige plan.

6. Kun aftaler mellem Øst og Vest kan give en fredelig løsning af Tysklands-problemet. Parisaftalerne af 1954, hvorved NATO-landene gav Vesttyskland ret til ene at repræsentere Tyskland, må revideres. En normalisering af Danmarks forhold til Østtyskland forberedes gennem tilskyndelse til oprettelse af et privat dansk handelskammer dér og ved at arbejde for afskaffelse af kontrolrådspas.

7. Den udenrigspolitiske forskning, konflikt- og fredsforskning og den almene orientering om udenrigspolitik fremmes, og befolkningen gives øgede muligheder for medbestemmelsesret ved afgørende udenrigspolitiske beslutninger.

8. Dansk sikkerhedspolitik fremmes bedst uden for det militære plan. Det kan ske ved varetagelse af konflikt-dæmpende opgaver, ved indsats for nedrustning og internationalt samarbejde, ved udbygning af FN samt ved støtte til udviklingslandene og øget kulturel kontakt med disse. De militære budgetter bør beskæres stærkt til fordel for disse og andre positive opgaver.

Udviklingslandene

Der er alvorligt misforhold mellem staternes ydelser til rustninger og til konstruktivt fredsarbejde i form af bidrag til udviklingslandenes tekniske og økonomiske udvikling.

1. Danmark må snarest øge sin bistand til udviklingslandene til 1 pct. af bruttonationalproduktet. Derfor må udarbejdes en ny rammeplan for den statslige bistand til udviklingslandene, så den senest i 1975 når op på denne størrelse, der kun bør betragtes som et foreløbigt mål.

2. I takt med forøgelsen må bistandsadministrationen udbygges, så mangel på personale ikke hæmmer gennemførelsen af projekt- og låneansøgninger fra udviklingslandene.

3. Danmark bør hjælpe udviklingslandene til selv at opbygge effektive planlægningsorganer. Derved aflastes den danske administration.

4. Vor politik over for udviklingslandene skal sigte på en rationel arbejdsdeling mellem danske og internationale bistandsorganer.

5. Danmark må arbejde for, at Verdensbankens lån fortrinsvis gives til udviklingslandene og støtte bankens nye initiativ i form af lån til familieplanlægningsprojekter.

6. Danske bidrag til udviklingslandene bør ikke bindes til køb af varer i Danmark, såfremt man derved forringer bistandens virkning.

7. En indsats må gøres for at øge importen af varer fra udviklingslandene, og den må følges op af en oplysningskampagne om betydningen af den øgede samhandel.

8. Forskning af og oplysninger om udviklingslandenes problemer fremmes og det kulturelle samarbejde med disse lande øges.

Markedspolitik

1. Dansk udenrigshandel og markedspolitik skal anlægges ud fra en samlet vurdering af, hvad der bedst tjener dette langsigtede økonomiske og politiske mål: Fri bevægelse for varer og tjenesteydelser mellem de forskellige verdensdele og markedsdannelser, mellem de nordiske lande og mellem Øst og Vest og udviklingslandene.

2. Dannelsen af et vesteuropæisk marked omfattende både EFTA og Fællesmar-

7

kedet og med friere handelssamkvem med Østeuropa er et vigtigt mål for dansk markedspolitik.

3. Det har på alle måder selvstændig betydning, at det nordiske, økonomiske samarbejde udvikles mest muligt. Det bør ske ved dannelsen af en nordisk toldunion med frihandel for industrivarer, med betydelige udvidelser af samhandelen med jordbrugs- og fiskeriprodukter samt ved stærk samordning på alle det økonomiske livs øvrige områder. En nødvendig forudsætning for nordisk samarbejde på såvel økonomiske som politiske områder er etablering af fællesnordiske organer, hvis væsentligste opgave bliver at formulere og administrere en fællesnordisk politik i forhold til de enkelte nordiske lande og til verden uden for Norden. På længere sigt bør der etableres et fællesnordisk parlament, valgt ved direkte valg i de enkelte nordiske lande, en ministerkomité omfattende et fastlagt antal ministre fra hvert land og endeligt et permanent embedssekretariat, hvor forslag til videre udbygning af samarbejde og administrationen af allerede etablerede ordninger samles.

FORSVARSPOLITIK

Danmark og NATO

Så længe Danmark er medlem af NATO, vil Det radikale Venstre, at denne organisations målsætning ændres, så NATO i første række arbejder for afspænding i Europa med henblik på de to europæiske magtsystemers ophævelse.

1. Dette indebærer, at NATO-landenes 1-årige udmeldelsesfrist fastholdes. At yderligere udbygning af NATO-anlæg på dansk grund afvises. At NATO-øvelser samt NATO-depoter og -havne i Danmark gradvis afvikles og endeligt, at raketter, der er beregnet på atomvåben, returneres.

2. Spørgsmålet om afvikling af den militære integration, f. eks. fælleskommandoen, vurderes til stadighed nøje på baggrund af den internationale situation. Kun Folketinget kan beslutte, at kommando over danske styrker i krigstid overføres til NATO-organer.

3. Grønlandsoverenskomsten af 1951 med USA bør ophæves, så USA's rettigheder i Grønland begrænses til, hvad der er nødvendigt for varslings tjenesten.

4. Danmark skal fortsat modsætte sig oplagring og transport af kernevåben på og over dansk område og stationering af fremmede tropper her i landet.

Forsvar og værnepligt

- 8 1. Det radikale Venstre vil fortsætte sit arbejde for virkelighedsbetonet vurdering af dansk forsvars muligheder og for den størst mulige forenkling deraf med henblik på besparelser. Under civile pædagogers medvirken genoptages uddannelsesforsøg i

klar overensstemmelse med de virkelige uddannelsesmæssige behov og med brug af tidssvarende pædagogiske midler, der muliggør de ønskede måls opnåelse på kortest mulige tid. Det radikale Venstre vil fortsat arbejde for en nedsættelse af styrkemålene.

2. Virkningsfuld fredsbevarende indsats kræver i stigende omfang forebyggende virksomhed af civil og humanitær art. De værnepligtige skal derfor kunne vælge mellem almindelig militærtjeneste, civilforsvarstjeneste, tjeneste ved FN-styrker og civile almenyttige opgaver, herunder også tjeneste i udviklingslande. Militærnægtelse kræver herefter ingen begrundelse. Indkaldelsestiden for tjeneste inden for landets grænser bør principielt være af samme længde.

3. Forskning vedrørende ikke-voldelige forsvarsmuligheder iværksættes.

Forhold under tjenesten

1. Værnepligtsløn indføres.
2. For de værnepligtige indføres særlig ombudsmandsordning.
3. Den militære straffelov og retspleje omformes efter de almindelige retsprincipper. Militære chefers ret til at idømme straf ophæves, og disciplinarmidlerne indskrænkes væsentligt. Forseelser i tjenesten, som ikke er af kriminel art, vedrører kun tjenesten. Som følge deraf afskaffes soldaterbøger og påtegninger i civil straffeattest.
 1. Befalingsmandsuddannelsen reformeres, så behandlingen af det indkaldte mandskab bringes i overensstemmelse med samarbejdsforholdene på arbejdsmarkedet.
 5. Indgreb i individuel optræden og påklædning kan kun ske, hvis uddannelseshensyn kræver det.
 6. En bedre opdeling af tjenestetid og fritid gennemføres, og talsmændenes retsstilling og arbejdsmuligheder forbedres.

Civilforsvaret

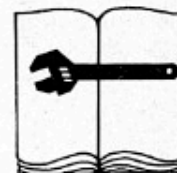
1. I højere grad end hidtil må det gøres befolkningen klart, at et civilforsvar ikke giver effektiv beskyttelse i tilfælde af en totalkrig med kernevåben, og at civilforsvaret under en moderne krig vil have yderst begrænsede muligheder for at yde beskyttelse eller hjælp til civilbefolkningen.

2. Inden for civilforsvaret skal uddannelsens effektivitet undersøges. Også her må nye samarbejds- og uddannelsesformer findes.

3. Civilforsvaret må ikke være et militært hjælpekorps, men holdes klart adskilt fra det militære forsvar. Inden for civilforsvarets rammer etastrofereberedskab, så dette korps nyttiggøres for samfundet i fredstid.

Kulturpolitik

UNDERVISNING OG UDDANNELSE

Den almene undervisning

1. Målsætningen for Det radikale Venstres uddannelsespolitik er i første række at skabe forudsætningerne for en social og økonomisk lighed i samfundet samt mulighederne for en kulturel ligestilling i alle samfundets led. Uddannelsen skal være åben og rummelig, og på alle områder tages hensyn til, at uddannelse er en livslang proces. Den løbende og stærke vækst medfører, at uddannelsernes indhold og metoder bestandig må revideres.

Aldersbegrænsningerne i de forskellige uddannelsesformer tages op til undersøgelse med henblik på deres berettigelse.

En dyberegående demokratisering af uddannelserne med større lighed mellem samfundets forskellige grupper fremmes. Der skal være samme adgang for kvinder og mænd til alle uddannelser uanset, hvor i landet de bor, og hvilken social gruppe eller aldersgruppe, de tilhører.

For at alle unge kan komme med i uddannelserne, sættes fra samfundets side målbevidst ind for at nedbryde miljø- og traditionsbestemte hindringer.

1. Børnehaveplads tilbydes alle børn fra 3-års alderen. Børnehaverne skal tjene børnenes naturlige udviklings- og modningsproces i samvær med jævnaldrende. Særlig vægt lægges på halvdagsbørnehaver.

2. Børnehaveklasser oprettes overalt i landet.

3. Skolegangen skal kunne begyndes fra det fyldte 6. år til det fyldte 8. år efter barnets modenhed. Undervisningspligten skal fortsat kunne opfyldes i såvel folkeskolen som i private skoler.

4. Undervisning og behandling af børn med legemlige, åndelige og sociale eller andre vanskeligheder forbedres i børnehaver som i alle skoleformer, så disse børn i videst mulige omfang kan forblive i deres normale miljø. Stat og kommuner skal skabe de nødvendige betingelser derfor.

5. Piger og drenge skal undervises sammen i alle fag.

6. Efter grundskolen gives adgang til undervisning med mange valgmuligheder. Undervisning i 8., 9. og 10. skoleår tilbydes i folkeskolen, private skoler, efterskoler og ungdomsskoler og forbindes ved trinvis kontakt til samfunds- og erhvervslivet herunder fagskolerne. En forbedret uddannelses- og erhvervsorientering gives.

7. Der skal være mulighed for pause efter det 7. skoleår eller i løbet af 8.—10. skoleår.

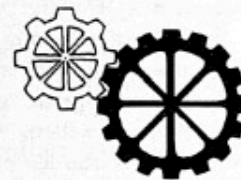
8. Rådgivning og vejledning udbygges i forbindelse med udvidet kontakt mellem forældre og skole helt fra de mindste klasser. Forældre og elever sikres øget mulighed for at præge den enkelte skole.

Uddannelsesstøtten

9. Ungdommens Uddannelsesfond skal på et tidligt tidspunkt stille tilstrækkelige midler til rådighed for gennemførelse af uddannelse uanset, om denne er praktisk eller teoretisk. Efter myndighedsalderens indtræden må støtten være uafhængig af forældrenes indtægt.

10. Under de nuværende studieforhold skal støtten fra Ungdommens Uddannelsesfond i uddannelsens begyndelse ydes som legater og siden som blanding af legater og lån. Støtten ydes til alle former for uddannelse. Det offentlige skal i rimeligt omfang dække befodringsudgifter.

11. Så længe der ikke sikres boligmuligheder for uddannelsessøgende i det almindelige boligbyggeri, øges kollegiebyggeriet kraftigt.

Erhvervsuddannelsen

12. Alle bør have muligheder for efter- og videreuddannelse, så de kan klare ændrede krav eller overgang til nye arbejdsområder. Større smidighed i uddannelses-systemet tilstræbes med henblik på overgangsmuligheder og samordning mellem de forskellige uddannelsesformer.

13. Den stærke tekniske specialisering gør en revision af lærlingeuddannelsen nødvendig, og denne uddannelse skal kunne indledes med en forskoling, som giver de unge lejlighed til at prøve deres praktiske anlæg.

14. Udgifterne ved den teoretiske lærlingeuddannelse dækkes af det offentlige.

15. Samfundet må give fremtrædende plads til voksenundervisningen, så de, der i deres skoletid blev afskåret fra fortsat skolegang, nu gennem loven om fritidsundervisning trinvis kan bygge en uddannelse op. Mulighed skabes for, at der med visse års mellemrum fremkommer frie perioder på nogle måneder, som kan anvendes til ophold på højskoler og lignende.

16. Den urimelige og fordyrende konkurrence om voksenundervisningen modvirkes ved en effektiv samordning.

De private skoleformer

17. De private skoleformer skal have adgang til byggebevillinger og undervisningsmaterialer, så de ligesom de offentlige skoler sættes i stand til at klare fremtidens undervisningskrav. Lovgivningen formes, så disse skoler kan være et tilbud til alle grupper i befolkningen, og disse skolers elever sikres samme adgang til sociale goder (f. eks. tandlæge og skolepsykolog), som gives i den offentlige skole.

De højere uddannelser og forskning

18. Universiteternes og de højere læreanstalters struktur sikres rimelige administrative, forsknings- og undervisningsmæssige vilkår ved tilstrækkelig repræsentation i fagråd og studieudvalg af lærere og studerende. Samarbejdet mellem de forskellige læreanstalter og højskoler udbygges stærkt.

Fakultets- og faggrænser nedbrydes. Undervisning og forskning gives et væsentligt mere samfundsrettet præg.

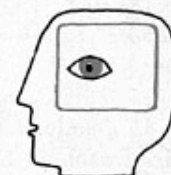
Den højere uddannelse og forskningen kan ikke adskilles, men undervisningsarbejdet gives et rimeligt omfang.

En fortsat udbygning af forskningens økonomiske rammer og integration af fondsmidlernes fordeling er nødvendig.

Forskerstillingerne gøres økonomisk, arbejds- og uddannelsesmæssigt indbydende.

Kontakten mellem forskere, erhvervsliv, de statslige og kommunale myndigheder udbygges. Herunder også støtten til videnskabelige publikationer med henblik på en hurtig og effektiv udnyttelse af forskningens resultater. Forskningsopgaverne skal prioriteres.

Nordisk og andet internationalt, videnskabeligt samarbejde tilstræbes ved forskningsopgaver, der kræver en betydelig videnskabelig og økonomisk indsats.

KULTURPOLITIK

1. Målsætningen for radikal kulturpolitik er at give det enkelte menneske gode udviklingsmuligheder, styrke dets skabende evner og aktive medleven i samfundslivet samt sikre muligheden for det enkelte menneskes frie valg, selvstændige kritiske holdning og vurdering. I al uddannelses- og oplysningsvirksomhed gives plads for den enkeltes virkelyst og udfoldelsestrang.

Overalt i samfundet bør der — under ansvar — gives medindflydelse og medbestemmelsesret. Det offentlige skal her vise vej ved at gennemføre samrådspålit i institutioner og styrelser for ansatte, for elever og studerende. Adgangen til deltagelse i beslutningsprocesser må styrkes for at sikre folkestyrets fortsatte udbygning i en

12

tid, da centraliseringsbestrebelse og den tekniske udvikling giver eksperter stadig mere indflydelse.

2. Det offentlige må øge støtten til kulturelle opgavers løsning. En sammenhængende vurdering af disse opgaver foretages, og der opstilles et planlægnings- og prioriteringsprogram for de kulturelle investeringer. Dette program må også rumme alle spørgsmål vedrørende vilkårene for massemedierne, og det debatteres og justeres løbende.

TV og radio må ikke benyttes til reklame.

Det offentlige skal principielt ikke blande sig i kulturlivets *indhold*.

3. Et vigtigt led i fremtidens kulturpolitik er støtte til den kunst, som er i direkte kontakt med de lokale samfund, de enkelte landsdele, industrien, uddannelsesinstitutioner o.s.v. Denne »miljøkunst« bør sikres væsentlig plads i den kommunale aktivitet.

4. Fremtidig støtte til de forskellige kunstformer må i højere grad end nu anvendes til at stille kunstnerne arbejdsopgaver, så bedre mulighed skabes for et gensidigt forhold mellem kunstnerne og andre.

5. Det offentlige må lægge øget vægt på kulturformidlingen, så stadigt flere engageres i kulturelle aktiviteter af så vel åndelig som legemlig art. Et vigtigt led heri er uddannelsen af ledere og igangsættere.

For eksempel fremmes gennem teaterlovgivningen vækstbetingelserne for alle teaterformer og publikumsorganisationer. Den enkeltes adgang til at udvikle interesse for og evne til formning, maling, musik, dans, idræt o.s.v. udvides. Et afgørende led i radikal kulturpolitik er at give valgtilbud af en sådan bredde, at alle dele af befolkningen kan komme i kontakt med de kunstneriske og udviklingsmæssige aktiviteter, der svarer til deres forudsætninger og behov. Kulturformidlingen frigøres for enhver form for ensidighed, og det offentlige må sikre samarbejde mellem de kulturelle institutioner.

6. Medlemmer af styrelser, der forestår administration af offentlige midler til støtte for kunstneriske formål, må ikke samtidigt beklæde hverv inden for kunstens faglige sammenslutninger.

7. Midler stilles til rådighed for forsøg med kulturelle aktiviteter, hvorfra der kan hentes erfaringer til brug ved kulturpolitiske beslutninger.

8. På finansloven afsættes et rådighedsbeløb, som af kulturministeren kan bruges til kulturel formidling, der ikke omfattes af anden lovgivning.

9. Dansksindede sydslesvigeres mulighed for at leve i et miljø, præget af dansk åndsliv og kultur, bør nyde effektiv støtte.

10. Det forskelgivende fødestedskriterium i Grønland for danske statsborgere, født i Grønland, afskaffes.

KIRKEPOLITIK

1. Frihedslinjen i dansk kirkeliv fastholdes og videreføres.

2. Folkekirken skal fortsat være en borgerlig institution. Den skal tjene som ramme omkring gudstjenesten og kirkelige handlinger i øvrigt.

3. Folketinget er folkekirkens lovgivende forsamling. Der kan derfor ikke oprettes organer med besluttende myndighed i sager, der angår landets menigheder.

Bispeembedet er udelukkende af administrativ karakter.

4. Ved ændring af sognestrukturen bør en kirkelig inddeling fremskyndes sådan, at den harmonerer med den befolkningsmæssige og administrative udvikling.

5. Den enkelte præst bør principielt knyttes til eet eller flere sogne.

6. Omfanget af de folkekirkelige opgaver, som vil kunne finansieres over den kirkelige ligning, fastsættes ved lov og administreres af menighedsrådene.

Indtil præstelønningerne kan afholdes over den kirkelige ligning, bør staten støtte de frie menigheder, der står på folkekirkens grund.

7. Præster kan kun være medlemmer af menighedsråd, hvis de vælges dertil, men har mødepligt og taleret i disse råd.

8. Præsterne lettes for administrativt arbejde bl. a. ved, at den almindelige civilregistrering overgår til andre organer.

9. Staten vedligeholder i et nærmere bestemt omfang kirkebygningerne. Udgifterne til kirkegårde afholdes af kommunerne.

10. Forud for menighedsrådsvalg afholdes et offentligt opstillingsmøde.

Hvis der indkommer mere end een liste, skal der udsendes valgkort til folkekirkens vælgere i sognet.

Socialpolitik og boligpolitik

SOCIAL- OG SUNDHEDSPOLITIK

Der er nøje sammenhæng mellem de sociale og de sundhedsmæssige foranstaltninger i samfundet. Målet er at sikre alle borgeres tryghed og trivsel under de gunstigst mulige normale levevilkår.

For at fremme dette lægges lige stor vægt på at udvide de forebyggende, de helbredende og de revaliderende foranstaltninger, afpasset efter de enkelte gruppers behov.

De sociale og sundhedsmæssige ordninger udformes og gennemføres under fuld hensyntagen til princippet om kvinders og mænds personlige frihed og ligestilling.

Børn og unge

1. Den familiepolitiske og socialpædagogiske linje i lovgivningen om børn og unge videreføres og udbygges.

2. Børnetilskuddet i de første leveår forhøjes væsentligt. Ved samtidigt at bringe betalingen for dagpleje og ophold i daginstitutioner i bedre overensstemmelse med disse institutioners omkostninger gives der familierne virkelig valgfrihed med hensyn til udformningen af deres familiemønster.

3. Den stærke koncentration i bysamfund og trafikudviklingen gør det nødvendigt, at byplanlægningen giver børn og unge tilstrækkelige udfoldelsesmuligheder gennem varierede tilbud og arealer til fri udnyttelse, legepladser, boldbaner o. s. v.

4. Samfundet skal yde omfattende hjælp til legemligt, åndeligt og socialt handicappede børn og unge — herunder narkotikamisbrugere. Elever på ungdomshjem skal have samme muligheder for undervisning og erhvervsmæssig oplæring som andre unge.

Brug af narkotika er et socialmedicinsk problem og skal principielt afkriminaliseres. Forskning af narkotikaproblemet iværksættes på tværfaglig basis.

5. Seksualundervisning skal være led i skolens undervisning. Familierådgivningsklinikker skal dække hele landet.

6. Der åbnes friere adgang til abort.

15

Erhvervsalderen

1. En ny socialreform må sikre tryghed for alle. Den skal formes som et socialt tryghedssystem, der sikrer alle uanset organisations- og erhvervsforhold. I tryghedssystemet bør indgå sygekasser, ulykkesforsikring og sikring i tilfælde af arbejdsløshed og erhvervsudygtighed med videre. Tryghedsbidraget opkræves over skattebilletten. Den fulde beskæftigelses politik opretholdes som middel til fortsat sikring af befolkningens økonomiske tryghed.

2 a. Økonomisk tryghed sikres for alle i tilfælde af ulykke, sygdom og arbejdsløshed. Ydelserne fastsættes som en procentdel af den tabte arbejdsfortjeneste og sådan, at også hjemmearbejdende og medhjælpende hustruer får del deri efter familiens forhold. Dog sættes loft for de højeste indtægter.

2 b. Samme ydelser gives uanset, om tabet af arbejdsfortjeneste skyldes sygdom, arbejdsulykke eller arbejdsløshed. Behovet — ikke årsagen dertil — skal være afgørende. Ydelsernes varighed bestemmes af, hvornår den sikrede kan komme i arbejde, begynde omskoling, revalidering eller komme på pension.

3 a. Revalideringsarbejdet udbygges og tilrettelægges rationelt i alle led.

3 b. Ud over et net af beskyttende virksomheder (arbejdspladser) for erhvervshæmmede åbnes mulighed for placering af erhvervshæmmede på almindelige arbejdspladser til overenskomstmæssig løn ved, at arbejdsgiveren får et tilskud til dækning af de forøgede udgifter ved beskæftigelsen af de erhvervshæmmede.

4. Invalidepension ydes principielt som erstatning for tab af erhvervsmuligheder. Fradrag på grund af ægtefællens indkomst må ikke foretages. Mulighederne for at indføre et smidigere invalidepensionssystem, så pensionen aftrappes efter en glidende skala under hensyn til pensionistens erhvervsindkomst undersøges.

De ældre og kronisk syge

1. Folkepensionen må fortsat forbedres bl. a. gennem en automatisk velstandsregulering. Principperne for den offentlige pensionsordnings udformning skal være de samme for alle borgere — også for de offentligt ansatte.

Administration og planlægning

1. Den sociale og sundhedsmæssige administration henlægges videst muligt og efter opgavernes art til kommuner og amtskommuner.

Målet er samordnet social-, sundheds- og arbejdsmæssig service, der også omfatter vejledende og opsøgende virksomhed. Sygekasserne nedlægges, deres udgifter dækkes over skatterne. Tandlægehjælp skal være gratis.

16 2. Tilfredsstillende uddannelses- og efteruddannelsesmuligheder for alle i socialt arbejde fremskaffes.

3. Tilstrækkelig faglig repræsentation i sygehusudvalg og råd, der beskæftiger sig med sygehusforhold, sikres, og støtte gives til forskning vedrørende former for sygehusbyggeri og drift af nye sygehuse med videre.

4. Problemerne for ældre, som er under folkepensionsalderen og hvis erhvervsevne er svigtende på grund af svagelighed eller strukturforandringer, tages op til løsning. De flest mulige må sikres tilbud om et arbejde, de kan klare — eventuelt efter omskoling eller revalidering. Kan egnet arbejde ikke skaffes, sikres de pågældende økonomisk.

5. Øget støtte gives til aktivitetsfremmende, kontaktskabende og boligmæssige foranstaltninger.

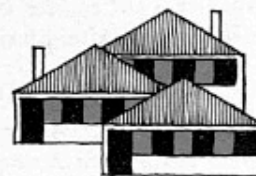
5 a. En landsomfattende langtidsplanlægning for plejehjem foretages. Den skal dække behovet for forskellige arter af institutioner herunder hjem for åndeligt svækkede ældre.

5 b. Alle plejehjem, som ikke drives af offentlige myndigheder, bør være selvejende institutioner.

5 c. Bestående institutioner for ældre, sindslidende, åndssvage og kronisk syge moderniseres i takt med tiden og udviklingen.

5 d. Øget mulighed for hjemmepleje for svagelige og/eller ældre skabes tillige med øget mulighed for kollektivbyggeri med de fornødne servicefunktioner.

BOLIGPOLITIK

Byggeriet

En boligreserve og et frit boligmarked skabes.

1. Hovedparten af alt nyt byggeri udføres som rummelige boliger. Det bestående udlejningsbyggeri har så mange små boliger, at behovet for sådanne vil være dækket i en årrække. De nye boliger udformes teknisk så smidigt, at de kan tilpasses familier på alle stadier.

2. Alle større boligområder forsynes med fællesanlæg og sociale goder. Herunder vuggestuer, børnehaver, legepladser, butikscener og kulturelle institutioner.

3. Ved nyt byggeri tages særligt hensyn til handicappede og pensionister, som ikke i fornødent omfang kan få tilfredsstillende boliger i den gamle boligmasse.

4. Demokratisering gennemføres i de forskellige bebyggelser, så beboerne får størst mulig indflydelse på boligernes udformning, boligernes drift og fællesanlæggenes drift.

5. Efterkrigstidens byggeri har krævet betydelige offentlige tilskud, der i form af rentesikring, huslejetilskud og skattemæssige fradrag er ydet til forskellige former for byggeri. Af økonomiske og sociale grunde er det i den nuværende situation nødvendigt at bevare offentlige tilskud. De bør rationaliseres efter disse retningslinjer:

Fremtidige tilskud skal være neutrale over for alle former for nyt boligbyggeri (ejet eller lejet). Tilskuddene skal fortrinsvis gives til børnerige familier og perso-

ner med lave indtægter. Boligministeriet skal føre tilsyn med, at tilskuddene står i rimeligt forhold til boligens størrelse og kvalitet, så misbrug undgås. Trangsbestemte tilskud velstandsreguleres, så pris- og lønudviklingen ikke udhuler dem.

6. I udlejningsejendomme i større bysamfund gives fri bytteret, så den bestående boligmasse kan udnyttes bedre.

7. I alle byområder oprettes fælles boliganvisning for alt udlejningsbyggeri, så de boligsøgende kan få overblik over markedets muligheder, og man herved opnår en hensigtsmæssig fordeling af boligerne og klar oversigt over de boligsøgendes behov.

8. I nyt boligbyggeri opstilles normer for boligernes udformning og deres forsyning med fællesanlæg. Boligministeriet skal sikre, at visse mindstekrav opfyldes, og at børneinstitutioner og lignende står færdige samtidigt med byggeriet i øvrigt. Faste kvadratmetertal ansættes for legearealer til børn og for udendørs opholdsplads til andre beboere.

Kollegier og værelser

9. En stærk forøgelse af kollegiebyggeriet må ske, så alle unge under uddannelse snarest kan vælge frit mellem at bo på kollegium eller lejet værelse. Udlejning af kollegier i de enkelte byer bringes så vidt muligt under samme administration, og leje opkræves efter værelsernes kvalitet.

Sanering og byfornyelse

10. Sanering af forældede og usunde boligkvarterer gives fremtrædende plads i de kommende års boligpolitik. De stigende krav til boligernes kvalitet gør stadigt flere kvarterer saneringsmodne.

11. Indtil saneringerne er gennemført, skal det offentlige støtte gårdrydninger og omdannelse af gårde til legepladser.

12. Boligforskningen udvides, så man får større viden om de faktiske boligforhold og om de krav, mennesker stiller til deres bolig.

Planlægning

KOMMUNALREFORM

1. Oprettelsen af større og administrativt bedre rustede amts- og lokalkommuner må medføre udvidet ansvar og selvstændighed for disse. En række af offentlige opgaver, som staten hidtil har varetaget, overføres til lokal afgørelse og forvaltning. For at sikre, at den planlæggende og bevilgende myndighed falder sammen, samles hovedstadsområdet i eet amt.

2. Den endelige opgavefordeling for amter og lokalkommuner må ledsages af en effektiv byrdefordeling, så alle borgere ligestilles skattemæssigt uanset, hvor i landet de bor.

3. De nye amts- og kommunalkommuners råd skal have pligt til at udarbejde flerårige tekniske og økonomiske anlægsplaner.

4. Medlemstallet i amts- og lokalkommuners råd skal i større omfang afpasses efter vedkommende kommunes befolkningstal med mulighed for at udvide medlemstallet i rådene op til 35 i de større kommuner. Ingen kan være medlem både af et amtsråd og af et andet kommunalråd.

5. Til sikring af den nødvendige forbindelse mellem befolkning og myndigheder i lokalkommunerne gives mulighed for oprettelse af lokale råd, der ved lov sikres reelle beføjelser i forhold til kommunalbestyrelsen.

6. Et rimeligt mindretal af vælgere i en kommune skal kunne kræve afstemning om vigtige kommunale anliggender.

7. Et rimeligt vederlag bør gives for deltagelse i kommunalt arbejde.

PLANLÆGNING

1. Danmarks omstilling til industrisamfund øger kravene til offentlig planlægning af jordens anvendelse.

2. Målet for den offentlige planlægning må være at skabe rammer for en byudvikling med gode muligheder for menneskelig trivsel og tilstrækkelige rekreative områder og fritidsanlæg og at udnytte de kostbare samfundsinvesteringer i trafik, uddannelses- og kulturinstitutioner samt sundhedsvæsen bedst muligt ved en samordnet placering af boliger og industri. Herunder tilstræbes en formålstjenlig lokalisering af den industrielle udvikling i egnsudviklingsområder.

3. Den statslige og amtskommunale administration underkastes en undersøgelse for at sikre større effektivitet, rationalisering og bedre planlægning af arbejdet. En landsplanlægning gennemføres, så den danner et rationelt vurderingsgrundlag for statslige og kommunale myndigheders langsigtede dispositioner.

4. Inden for hvert amt udarbejdes oversigtsplaner, der giver retningslinjerne for by- og industrivæksten i amtets område — afstemt efter landsplanlægningen.

5. Samtidigt med at der gives amtskommunerne godkendelsesmyndighed for planlægningen i de enkelte kommuner, skal der sikres hensyntagen til de særlige forhold og til administrativ forenkling.

6. Alle kommuner skal for byzoner udarbejde langsigtede byplaner, der godkendes af amtsrådet. Kommunerne skal have ankeret.

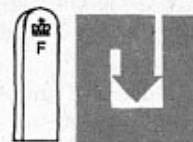
7. Bondegårdsreglen indføres i vurderingsloven for al landbrugsjord også i byzoner, indtil jorden tages i brug til andet formål end landbrug.

8. Generel tilbudspligt til kommunen indføres for alle ejere af jordbrug og ubebyggede grunde inden for byzonen.

9. I byplanloven gives kommuner ret til at ekspropriere jord — også til boligformål.

10. Erstatning ved ekspropriationer gives efter jordens værdi i hidtidig anvendelse plus en erstatning for ulempe.

NATURFREDNING OG BEKÆMPELSE AF FORURENING

Naturfredningslovgivningen skal sikre vore landskaber og befolkningens adgang til dem.

Industrialiseringen har medført forurening af luften, grundvandet, vore ferske vande, havet og landskaberne. Denne forurening er på længere sigt en fare for vor eksistens. Vi må derfor gennem lovgivningen sikre kontrol med udviklingen. Et særligt organ, som selv kan tage initiativ over for forureningsfarer oprettes.

Som led i bekæmpelse af luftforureningen sættes ind mod giftighedsgraden i bilernes udstødningsgas og i fyringsolie.

Det må hindres, at udsivning af olie fra utætte tanke og anvendelse af giftmidler i produktionen forurener grundvandet.

Bestemte normer for tilladelig forureningsgrad af spildevand, som ledes ud i vore søer, åer og moser må opstilles.

Vaskemidlers sammensætning kontrolleres ved lov.

Økonomiske midler sikres, så rensning og retablering af forurenede vandløb kan ske og yderligere forurening undgås. Særlig støtte bør ydes til rensningsanlæg i økonomisk svage egne.

Beskyttelsen af vore kyster og vande må sikres gennem:

internationalt samarbejde mod olieforurening, forbud mod udledning af urensset spildevand i havet og sikring af, at udledningen af rensset spildevand ikke finder sted så tæt ved kysten, at det kan medføre gener på strandene.

20 Støj- og affaldsproblemerne tages op til effektiv behandling.

TRAFIK

Målsætning

1. Bilismens kraftige vækst vil de kommende år stille det danske samfund over for store problemer. Kaotiske trafikforhold vil kun kunne undgås ved store investeringer i trafikanlæg og omhyggelig planlægning.

2. For at sikre den bedst mulige anvendelse af midlerne til trafikanlæg må en effektivisering og en samordning af den almindelige trafikplanlægning finde sted. Den indbyrdes placering af boligkvarterer, centre, uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser må anlægges sådan, at de offentlige udgifter til en hensigtsmæssig trafikbetjening bliver så små som muligt.

3. Samtidigt må afgiftspolitikken ændres, så afgifter, billetter med videre i højere grad end nu tilsvare de omkostninger, der påføres samfundet.

Omlægning af bilafgifterne

4. Vægtafgiften for lastbiler må svare til de udgifter, samfundet får ved lastbiltrafikken. Dels gennem bilernes slid på vejene, dels fordi vejene som følge af lastbilernes langsomme fart ikke kan udnyttes tilfredsstillende. Samtidigt indføres en særlig kørselsafgift for udenlandske lastbiler, så urimelige konkurrenceforhold ikke opstår.

5. Denne beskatningsform vil medføre en overgang til sø- og jernbanetransport i de tilfælde, hvori det er økonomisk. Det giver en betydelig besparelse for samfundet, fordi øget brug af disse transportformer ikke i samme grad kræver øgede investeringer i faste anlæg.

6. Eengangsafgiften på nye personbiler nedsættes og erstattes gradvis af årlige afgifter, da den høje pris på nye biler har en række uheldige virkninger. Bl. a. opfordrer den til at lade gamle biler reparere på et tidspunkt, da de burde hugges op.

7. Benzinafgifterne skal afpasses efter samfundets behov med henblik særligt på de udgifter, bilkørslen påfører samfundet.

Offentlig transport

8. Uanset den stigende private transport må samfundet sørge for et offentligt transportsystem af rimelig standard med tog, bus, skib eller fly. Valget af disse transportformer skal ske på grundlag af, hvor megen tid de kan spare for befolkningen, og hvor store omkostninger de medfører.

9. Når systemet er fastlagt, føres en takstpolitik, der tilskynder til den mest ef- **21**

fektive udnyttelse af de offentlige transportmidler, idet man derved aflaster veje, parkeringsanlæg med videre.

10. Også for godstransporten må staten sørge for et system af tilfredsstillende standard. Hvor væsentlige områder ikke har tids- eller prismæssigt tilfredsstillende godstransport, må staten etablere de fornødne transportmuligheder.

11. Staten må samordne den lokale transportpolitik, så der ikke foretages urimeligt store investeringer i f. eks. havneanlæg.

Det offentlige må sørge for bedre kollektive transportmidler i hovedstadsområdet og andre større bysamfund, hvor privat biltrafik medfører store ulemper for byudvikling og færdselssikkerhed.

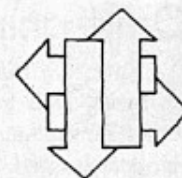
Opretter hovedstadsområdets kommuner ikke et storkøbenhavnsk trafikselskab, må staten sørge for, at et sådant selskab oprettes.

12. Af sikkerheds- og trivselsmæssige grunde er det et langtidsmål overalt i landet at sikre en effektiv adskillelse af gående, cyklende og motoriseret trafik.

13. I de nye bebyggelser sikres dette gennem planlægningen. I den bestående bebyggelse må man arbejde sig hen til målet ved anlæg af fodgængertunneller, gågader og ved cyklestier ude af niveau.

14. Sikkerhedskravene til nye biler skærpes, og sikkerhedsseler gøres til pligtigt udstyr.

15. Færdselsoplysningen udvides ved øgede statslige bidrag.

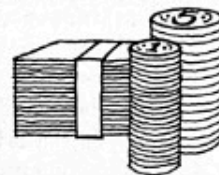

Store trafik anlæg

16. Enkelte trafikopgaver er så store, at beslutninger om dem ikke kan tages alene ud fra trafikale hensyn. Det gælder således den kommende københavnske storlufthavn og de faste forbindelser over Storebælt og Øresund. Derfor må foretages nøje vurdering af den rækkefølge, hvori disse anlæg skal udføres og af, hvilken finansieringsform, der skal benyttes.

17. Broafgifter medfører en forringet udnyttelse af de store anlæg og skal fortrinsvis anvendes, når anlæggene har nået grænsen for deres kapacitet, eller man ønsker at undgå ekstra investeringer i f. eks. tilsluttende veje.

Økonomisk politik

DEN ØKONOMISKE POLITIK

1. Målet for den økonomiske politik er at skabe forudsætningerne for fuld beskæftigelse, fortsat stigende levestandard og en mere ligelig formue- og indkomstfordeling.

2. I et samfund, hvor det først og fremmest er udviklingen i priser og lønninger, der ved at forringe konkurrenceevnen over for udlandet kan true vor betalings- og valutabalancen og dermed på længere sigt den fulde beskæftigelse og den økonomiske vækst, må der lægges vægt på indkomspolitikken. Det må da være regeringens opgave, at arbejdsmarkedets parter og offentligheden bibringes forståelse af sammenhængen imellem konkurrenceevnens bevarelse og den fulde beskæftigelse. Det økonomiske Råds virksomhed er i denne henseende meget betydningsfuld og bør støttes stærkt.

3. For at skabe en forsvarlig indkomspolitik må det sikres, at tilbageholdenhed i lønindkomsten ikke medfører forskydninger til ugunst for de dårligst stillede. På længere sigt bidrages til indkomstudligning og bekæmpelse af arbejdsløshed, som skyldes strukturændringer i samfundet. Dette kan ske over skatte- og socialpolitikken og uddannelsespolitikken og ved udbygning af erhvervsvejledning, ydelser til omskoling og til omflytning af arbejdskraft samt ved revalideringsindsats og egnsudvikling.

4. Det offentlige investerings- og driftsudgifter til uddannelse, forskning, trafik, syge- og sundhedsvæsen samt til sociale sikkerhedsordninger vil være stigende — i perioder stærkere stigende end privat forbrug og private investeringer. Det er da vigtigt at sikre den bedst mulige udbygningstakt og rækkefølge på disse områder ved en langsigtet »perspektivplanlægning«, der må indgå som fast led i de offentlige myndigheders virke. Resultaterne af denne planlægning offentliggøres.

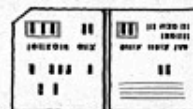
5. Regering og Folketing må føre en finanspolitik, som hindrer, at penge- og kreditpolitik overbelastes til skade for investeringerne og den økonomiske vækst, og som ikke skader langtidspanlægningen for de offentlige investeringer.

6. Det er vigtigt, at lovgivningsmagten fremmer en hurtig og smidig strukturtilpasning inden for og mellem erhvervene. Det er da nødvendigt, at statens direkte krav til erhvervslivet overvejes nøje, så den for samfundet vigtige videreudvikling i dettes vækst fastholdes. Strukturændringens krav om nye arbejdspladser kræver administrative rammer, hvorved lyst og initiativ fastholdes som drivende kræfter i handel, håndværk og industri. Erhvervslån med støtte fra det offentlige må ske med rimelige afdrags- og renteforhold gives til nyetablerede. Kraftig investering i grundforskningen må ske, og samarbejdet mellem erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner intensi-

23

veres. Den gensidige og positive vekselvirkning mellem samfund og erhvervsliv fremmes mest muligt.

SKATTEPOLITIK

Direkte skatter

1. Evneprincippet i den samlede beskatning fastholdes, og progressionen i den samlede beskatning til stat og kommune må ikke svækkes.
2. I forbindelse med kommuneinddelingen og byrdefordelingen mellem stat og kommune skal det sikres
3. a t større ensartethed i kommunernes beskatning opnås, og
4. a t kommunernes skattebehov også i fremtiden i væsentlig udstrækning dækkes ved grundskatter.
5. Indkomstskat til staten opkræves efter en fast indkomstreguleret enhedsskala med en udskrivningsprocent, der afpasses efter statens behov. Skattegrundlaget udvides gennem en oprydning i fradragsjunglen.
6. Folkepensionen finansieres fuldt ud over de almindelige skatter.
7. Kildeskatten opkræves på en måde, så samtidighed mellem indtjening og skat videst muligt opnås.
8. Dette kan ske ved en månedlig, løbende ajourføring af skattebetalingen i forhold til den hidtidige indkomst i året (det kumulative skattesystem).
9. Administrationen af kildeskatten anlægges sådan, at den også kan overtage opkrævning af andre lovpligtige bidrag som f. eks. ATP, sygefonds og ulykkesforsikring. Målet skal være en forenkling, så der hos arbejdsgiveren foretages samlet opkrævning.
10. Særbeskatningen af mand og hustru videreføres ved, at hver af dem beskattes særskilt af egen indkomst og ved, at hver ægtefælle hæfter særskilt for egen selvangivelse og skattebetaling.
11. Afgiften af arv til ægtefæller og livsarvinger bortfalder for mindre arveparter.
12. Skatteundragelser modarbejdes ved en mere effektiv ligning. Det folkevalgte element i ligningen bevares.
13. Tekniske ændringer og justeringer af punktafgifterne gennemføres.
14. Restaurationsafgiften afskaffes.

Forbrugsbeskatning

15. Eventuelle ændringer af forbrugsbeskatningen skal fortrinsvis ske over merværdiafgiften.

Selskabsbeskatning

16. Aktieselskabsbeskatningen revideres. Skattemæssig neutralitet mellem virksomhed drevet under aktieselskabsform og privat form tilstræbes. Beskatningen bør virke neutralt i forholdet til sammenslutninger (fusioner).

Erhvervspolitik

JORDBRUGSPOLITIK

1. Radikal jordbrugspolitikens mål er at sikre erhvervet tilfredsstillende indtjening. Familiebrugets værdifulde, selvstændige driftsform bevares. Også herved sigtes på det størst muligt samfundsmæssige udbytte.
2. Nogen bestemt brugsstørrelse eller driftsmåde kan ikke anvises som fremtidens absolut bedste, men stærk vægt må fortsat lægges på den animalske produktion.
3. Jordbrugslovene skal fremme den nødvendige strukturtilpasning. En betingelse for sammenlægninger må være, at de respekterer behovet for tillægsjord til mindre brug og hensigtsmæssig beliggenhed for jord og bygninger.
4. Offentlige lån til sammenlægninger skal kun gives til brug af begrænset størrelse.
5. Jorden må ikke samles på få private hænder. Ved oprettelse af en jordbank skal staten have muligheder for at købe jord og jordbrug og derved påvirke jordfordelingen. De af staten købte jordarealer og jordbrug kan anvendes som forpagterejendomme, tillægsjord, nye brug og rekreative områder.
6. En særlig forpagterlov — eventuel med arveret — gennemføres.
7. Inflation i jordpriserne og høj rente har lagt store hindringer i vejen for generationsskiftet. Målet må derfor være ordninger, som søger frem til passende forhold mellem priserne for jord og jordens afkastningsevne.
8. Lystgårdsbegrebet og afgifterne til samfundet strammes for at modvirke spekulationsopkøb af jord.
9. Øgede uddannelses- og finansieringsmuligheder bør stilles til rådighed for dem, der ønsker at blive jordbrugere. For statslån og statskaution stilles krav med hensyn til uddannelsen.
10. Låneinstitutionernes stærke vægt på arealstørrelse bør forsvinde til fordel for brugets produktive værdi. Der må gives mulighed for statslån til bygningsrationalisering.
11. Jordbrugets vanskelige afsætningsforhold har gjort kompensationsordninger nødvendige, men disse må ikke modvirke en naturlig struktur- og driftsmæssig tilpasning, ikke forøge urentable produktioner, ikke favorisere bestemte brugsstørrelser og brugsformer og ikke kapitaliseres i øgede priser for jordbrug. De skal sigte på sikring af dansk jordbrugs konkurrencedygtighed over for udlandet. Kompensationerne skal forbeholdes dem, der har jordbrug som deres hovederhverv, og de skal aftrappes i takt med forbedringer i jordbrugets afsætningsforhold.

12. Med sigte på et verdensmarked og med åbenhed for alle muligheder på vejen dertil gennemføres stærkere salgs- og markedspleje for jordbrugs og gartneriers produkter. Tillige gennemføres øget støtte til rationalisering af driftsmidler og driftsformer, forbedret konsulenttjeneste og produktudvikling efter afsætningsmulighederne.

13. Danmarks optagelse i Fællesmarkedet løser ikke vort jordbrugs afsætningsvanskeligheder, da Fællesmarkedet selv på væsentlige områder har overproduktion af jordbrugsvarer. Sigtet må derfor være den størst mulige frihandel med disse varer.

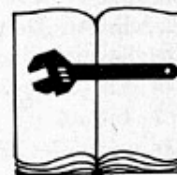
LØNMODTAGERPOLITIK

Interessefællesskabet mellem lønmodtagere og arbejdsgivere

Retten for de ansatte — både i offentlige og private virksomheder — til indflydelse og medbestemmelse bør fremmes uanset organisationsforhold. Medbestemmelsen bør omfatte såvel arbejds- og personaleforhold som produktions- og økonomiske forhold.

Medbestemmelsen stiller øgede krav til den enkeltes indsigt, hvorfor en forbedret kursusvirksomhed må gennemføres.

Udbygning af udbyttedelingsprincippet og af lønmodtagernes adgang til medejendomsret til de virksomheder, de arbejder i, vil fremme interessefællesskabet, trivsel og effektiviteten.

Uddannelse

Efteruddannelse eller omskoling til andet erhverv er ofte forudsætning for, at den enkelte kan tilpasse sig de skiftende muligheder på arbejdsmarkedet. Øget adgang til forskellige former for uddannelse for alle aldersklasser må derfor skabes. Disse muligheder skal også være til stede for dem, der føler deres nuværende beskæftigelse utilfredsstillende.

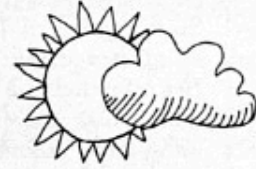
Deltidsbeskæftigelse

Samfundsudviklingen medfører i stigende grad et behov for deltidsbeskæftigelse. Private og i særdeleshed offentlige virksomheder bør indrette arbejdets tilrettelæggelse derefter. Lovgivningen må sigte på at fremme adgangen til deltidsansættelse.

26 Retten til sikring i tilfælde af arbejdsløshed skal omfatte også deltidsbeskæftigede.

Ligeløn

Lige løn for lige arbejde skal gennemføres overalt. En af forudsætningerne for dette er, at ikke arbejdsgiveren, men det offentlige betaler lønnen under orlov som følge af svangerskab.

Ferie

Ferieloven forbedres, så ferien i højere grad end nu kan holdes i vinterhalvåret. Mulighed indføres for nye ferieformer, f. eks. ferie af længere varighed opnået ved opsparing af feriedage over flere år. Lønmodtagerne bør have størst mulig indflydelse på tidspunktet for ferien.

Tryghed i ansættelsen

Opsigelsesfrister for alle lønmodtagere bør være en lovgivningssag, så spørgsmålet om tryghed i ansættelsesforholdene ikke afhænger af den enkelte organisations styrke.

Afskedigelser skal kunne indankes for et afskedigelsesnævn, hvis afgørelse igen kan indankes for domstolene. Bevisbyrden for afskedigelsens saglighed påhviler arbejdsgiveren. De økonomiske følger af afskedigelsen mildnes ved en afskedigelsesløn, der finansieres over en fond.

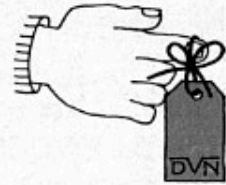
Den offentlige arbejdsformidling udbygges og forbedres i samarbejde med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og for lokale myndigheder. Arbejdsformidlingen skal yde særlig indsats for ældre og for andre grupper af arbejdssøgende, hvis placering i arbejdsmarkedet giver særlige problemer.

Sikring i tilfælde af arbejdsløshed, sygdom og ulykkestilfælde må omfatte alle lønmodtagere uanset organisationsforhold og skal ske gennem det alle omfattende tryghedssystem.

Provisionslønnede funktionærer sikres ved lov mod vilkårlige og eensidige ændringer i deres løn- og arbejdsforhold.

Aftalenævn

Et uvildigt nævn oprettes sådan, at det kan træde i funktion, når Folketinget eller arbejdsmarkedets parter finder det nødvendigt.

FORBRUGERPOLITIK

1. Større mulighed for at kunne vurdere varers eller tjenesteydelsers kvalitet og pris må gives den enkelte.
2. Det offentlige må derfor støtte uafhængige organer og institutioner, som varetager forbrugernes interesser ved at arbejde for
 - a. informativ varemærkning, d. v. s. varedeklarering, kvalitets- og garantimærkning.
 - b. Sammenlignende vareundersøgelser, forbrugsforskning og forbrugeroplysning.
 - c. Beskyttelse af forbrugernes anke- og erstatningsmuligheder.
3. Forbrugeroplysningen i skoler, radio og TV udvides og forstærkes.
4. Fællesnordiske varedeklarationsordninger fremmes.
5. Bestemmelser, der virker generende for forbrugerne, f. eks. lukkeloven og de offentlige kontorers lukketider, ændres.
6. Monopoltilsynets kontrol med, at monopoler eller monopolistiske sammenslutninger ikke prismæssigt kan udnytte forbrugerne, forbedres.
7. Større offentlighed skabes vedrørende fortjeneste og avancer inden for de større erhvervs- og servicevirksomheder f. eks. banker, forsikringsselskaber, benzin- og olieselskaber.
8. Aktieselskabsregistreringen ændres. Alle selskabers regnskaber registreres og skal være offentlige, og oplysningskravene (oplysningspligten) udvides.
9. Omkostningsfordyrende konkurrenceformer inden for forsikringsbranchen må modvirkes. Forsikringstagerne gives større mulighed for at sammenligne de forskellige selskabers vilkår for tegning af forsikringer.

Retspleje og valglov

RETSPLEJE

1. Den stadige fornyelse af vor retsplejeordning, der har præget tiden siden 2. verdenskrig, skal fortsætte og særligt med henblik på at styrke lægdommersystemet. Dette er ved de almindeligt forekommende lovovertrædelser af stor selvstændig betydning.

2. Det må være naturlig følge af lægdommersystemet, at en frifindelse ved domsmændenes stemmeafgivning ikke af Højesterets juridiske dommere kan ændres til en domfældelse.

3. Inden for færdselslovgivningen bør nye strafferegler overvejes, så der åbnes mulighed for betinget frakendelse af førerbeviset.

4. Retssagers behandling moderniseres ved brug af tekniske hjælpemidler som båndoptagelse af forklaringer, fotografering af dokumenter o. s. v.

5. Afgifterne for retssager, fogedforretninger og tinglysning kombineres med stempellovgivningen, så der kun svares een afgift for hver ekspedition, og afgifternes beregning forenkles. Forhøjelse af afgifterne, så retsplejen gøres til et beskatningsobjekt, må ikke ske.

6. Konkurslovgivningen må moderniseres. Af de bestående privilegier bør kun medarbejdernes krav på løn og feriepenge opretholdes. Alle andre kreditorer, der ikke har panteret eller ejendomsforbehold, skal stilles lige.

7. Reglerne om varetægtsfængsling ændres, så der skabes en effektiv beskyttelse mod lange varetægtsfængslinger afsagt på svagt bevisgrundlag. Tiltaltes fortid, herunder tidligere straffe, må ikke dokumenteres, før skyldspørgsmålet er afgjort.

Tiltalte sikres ret til samtale med pressen. Et efterforskningsorgan for forsvarere oprettes med det formål at efterprøve anklagemyndighedens materiale.

En virkelig humanisering af fængselsophold gennemføres.

Fuld offentlighed i forvaltningen gennemføres. Ordens-, titel- og rangsvæsen afskaffes.

VALGLOV

1. Valgret bør alle borgere over 18 år have. Myndighedsalderen skal samfalde dermed. Sygehuspatienter og andre, der ikke personligt kan komme til valgstederne, skal kunne stemme enten på et af institutionen oprettet valgsted eller pr. brev.

2. Folketingsmedlemmer, der bliver ministre, kan udtræde af Folketinget, medens de varetager et ministerium. De skal have ret til at indtræde i Folketinget i valgperioden, hvis de fratræder som ministre.

3. Forholdstalsvalg som grundlag for fordeling af kreds- og tillægsmandater opretholdes, men på grund af befolkningsforskydningerne foretages med mellemrum justering af kredsinddelingen.

4. Borgere fra andre nordiske lande, der bor i Danmark, har almindelig valgret på lige fod med danske statsborgere.

Det enkelte menneskes rettigheder

Mand og kvinde

Det radikale Venstre går ind for principperne i de internationale konventioner og erklæringer vedrørende det enkelte menneskes rettigheder. Særligt fremhæves: Mand og kvinde.

Mand og kvinde er i ægteskabsloven myndige og ligestillede personer. Dette princip bør gælde i al lovgivning og følges af alle offentlige instanser.

1. Som følge heraf gennemføres ligestilling for mænd og kvinder med hensyn til løn, pensionering og rettigheder efter socialforsikringsordninger. Sådanne regler skal bygge på, at mand og kvinde er lige som forsørgere af familien.

2. Samme princip anvendes ved udmåling af erstatning for tab af forsørger.

3. Ægteskabsalderen skal være ens for mænd og kvinder.

Børn og unge

Børn og unge anerkendes som selvstændige individer tidligst muligt. På alle områder, hvor der er mulighed derfor, tillægges unge under myndighedsalderen selvstændige juridiske rettigheder.

Race og nationalitet

Race og nationalitet må ikke medføre forskelsbehandling.

1. Fremmedlovgivningen skal administreres sådan, at udlændinge, særligt personer af fremmed race, ikke forskelsbehandles.

2. Dansk-gifte udenlandske mænd, bosiddende i Danmark og deres børn skal juridisk og administrativt ligestilles med udenlandske, dansk-gifte kvinder og deres børn.

Foreningsfrihed

Retten til at være medlem af en forening er grundlovssikret. Tilsvarende skal det sikres, at ingen kan tvinges til at være medlem af en forening.

31

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk